

POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI

VRTEC

1931 **9** 1932

VSEBINA 9. štev.: Venceslav Winkler: Gorjanska pomlad (Pesem) — Jože Pogačnik: Prvo sv. obhajilo (Pesem) — Mirko Kunčič: Očka moj je delavec (Pesem) — Xavier de Maistre: Mlada Sibirjanka — Majhen mož velik junak — Ivan Albrecht: Znamenje (Pesem) — Stric boter: Žerjav — Fr. Rojec: Stric je prinesel jabolka — C. L. N. — Mirko Kunčič: Moj očka je kmet (Pesem) — Danilo Gorinšek: Majeve (Pesem) — Pouk in zabava — Uganke — Rešitve.

Rešili se vse tri uganke: Nosan Maks iz Ribnice; Jug Zlatica iz Studencev pri Mariboru; Vitek Milan, Podgoršek Marjan, Kontelj Bojan, Justin Franc iz Ljubljane; Butala Zorica iz Starega trga ob Kulpi; Pipan Francka iz Vižmarjev; Cuk Marija, Lesjak Tanja, Flakus Sonja, Rečnik Marica, Duh Olga, Gorenjak Kunigunda, Gugelj Klotilda, Gracej Julka, Crnko Janja, Lukman Verena, Plevnik Vera, Dolinšek Emerik, Skrbinjek Majda, Jurej Franja, Marin Marija, Šarf Ivana iz Ruš pri Mariboru.

Izrehaba je Lukman Verena iz Ruš pri Mariboru.

Samo 1 Din stane knjižica »Sprehod po Ljubljani« pri upravi »Vrtca«, Ljubljana, Kolezijska ulica 1. — Priloži naročilu v pismu znakmo za 1 Din!

Uprava Vrtca (Ljubljana, Sv. Petra cesta 80) ima še nevezan Vrtec 1929/30 in 1930/31 po Din 14, vezan Vrtec 1922, 1925/26, 1926/27, 1927/28, 1928/29, 1929/30, 1930/31 in nevezan Angelček 1930/31 po Din 8 ter vezan Angelček 1925/26, 1926/27, 1927/28, 1928/29, 1929/30 in 1930/31. — V Jugoslovanski knjigarni se dobe poleg navedenih še Vrtec (vezan) 1910, 1911, 1913—1917, 1921—1924; Angelček (vezan) 1895, 1906, 1908, 1912—1916, 1921, 1922, 1924.

Razpis nagrade. Kot nagrado za rešitev treh zagonetk v Vrtcu razpisujemo: primerno mladinsko knjigo, kot si jo rešilec sam izbere, ali vezan Vrtec in Angelček 1922, ali vezan Vrtec in Angelček 1925/26, ali molitvenik »Pri Jezusu« (z zlato obrezo). — Nagrado pa more dobiti le en rešilec, ki ga določi žreb.

Vrtec s prilogo Angelček (10 števil) stane za leto 1931/32 Din 20, Angelček sam Din 5.

Lastnik »Pripravniki doma« v Ljubljani, Urednik in izdajatelj Vinko Lavrič, katehet v Ljubljani, Kolezijska ulica 1. Rokopisi in rešitve naj se pošiljajo na »Uredništvo Vrtca in Angelčka v Ljubljani, Kolezijska ulica 1. — Naročnino sprejema »Uprava Vrtca in Angelčka« (Vinko Lavrič) v Ljubljani, Kolezijska ulica 1. Čekovni račun uprave ima številko 10.470.

1 9 3 1 / V R T E C / 1 9 3 2

Venceslav Winkler:

Gorjanska pomlad.

*Pomlad z zlatim soncem,
kam jo bomo deli?
Včeraj so nam tujci
ose vrtove vzeli.*

*Ali bi jo v izbo
v tesen kot zaprli?
Tam so naša mati,
naša zlata umrli.*

*Ali bi jo v klanec
v skale razsejali?
Tam so nam očeta
v vojni pokopali.*

*Ali bi po svetu
z nami potovala,
prosila za streho,
tiho se jokala? — — —*

*Oh, mi bi jo radi
nekam v srce skrili,
da bi se vsaj včasih,
včasih nasmehnila — — —*

Jože Pogačnik:

Prvo sv. obhajilo.

*Jaz vam pa kar naravnost povem:
prokrat me k oltarju
je mamica nesla,
ko sem prav majhen bil.
Drugič za roko me k Jezusu je popeljala,
ko je bil božji grob;
poljubila sva svete mu rane
in po prstih domov sva odšla.*

*Ko sem malo odrastel,
najprej pri sveti maši
svetiti sem smel.
O, ne veste, kako
je to bilo lepo!
Potlej sem knjigo smel nesti,
nazadnje pa tudi pri maši zvončkati,
da se je slišalo prav do duri
in tudi na kor.
To je gotovo najlepše:
ljudem povedati, kdaj
odpre se nad mašnikom raj
in kdaj
Jezus pride na beli oltar.
To je gotovo najlepše:
prav gori za mašnikom tiho klečati
in Jezusu z zlatimi zvončki zvončkati
in v hostiji gledati ga.*

*Pa vendar za trdno povem:
še lepše kakor ose to
zame je danes bilo.
Danes je Jezus prišel
k meni blizu tako,
da ne vem besede, kako.
Danes so jaselce moje srce,
jaselce čisto bele;
iz njih se moj Jezus smehlja,
svetloba obžarja vsega.
Če ne verjamete, pa kar pogledjte
o moje oči in povejte,
kdaj še tako so žarele,
kdaj so v njih take rože cvetele.*

*In danes ves dan bo lepo,
še drevi bo v srčku vse čudno svelo.*

Pa tudi to vam naračnost povem,
 da zdaj bo večkrat tako.
 Od danes velikokrat pojdem k oltarju.
 Pa ne bom samo pri maši zvončkal,
 ampak vselej bom Jezusu v srčku postlal.
 In ne le zato, ker blizu sem cerkve doma,
 ampak zato, ker z Jezusom
 od danes sva dobra prijatelja,
 o, jaz sem njegov in vekomaj bom!

Mirko Kunčič:

Očka moj je delavec ..

Očka moj je delavec,
 V rovih črnih dan na dan
 koplje premog in domov
 vrača se ves mrk, bolan.

Vsak dan znova poslovi
 se od mene, preden gre.
 Če se vrne še kdaj živ
 iz globin — nikdar ne ve.

V rovih črnih solnca ni,
 ni veselih src in sanj;
 v rovih črnih smrt preži
 vsepovsod zlohotno nanj...

Očka moj je delavec.
 Drugim koplje črn zaklad,
 srečne in brezskrbne dni —
 sebi grob, bridkost in glad.

Mlada Sibirjanka.

(Dalje.)

se to torej ni bilo res? Ta človek tukaj ima kozje noge. Kdo je neki mogel biti tako nespameten, da je naslikal, kar nikoli ne more v resnici biti na svetu? Saj je dovolj resničnih stvari!

Pri svojih enoindvajsetih letih je umela tako kakor otrok.

A vendar ni bila tako radovedna, da bi postala nadležna. Redkokdaj je spraševala in prosila pojasnila. Skušala je vedno sama doumeti, kar je videla posebnega

ali novega.

Zelo jo je veselilo, če se je nahajala v družbi učenih ljudi, ki se niso menili za njo, ona pa jih je lahko mirno poslušala. Tedaj je gledala zmeraj tistega, ki je imel besedo, kakor da bi hotela z očmi posrkati vsebino. Kar je slišala in če je razumela, ni pozabila nikoli.

Kadarkoli se je pogovarjala z najboljšimi prijatelji, je vselej napeljala pogovor na sprejem, ki ga je doživela na dvoru.

Spominjala se je vsake besede in vselej ob taki priliki so se ji oči ovlažile. Bila je vsa radostna, če so potem tudi drugi govorili o dobrotljivosti obeh caric. Nejevoljna pa se je čudila, če o tej stvari niso govorili po njeni volji.

Carjev ukaz o oprostitvi očetu pa se je zavlekel dalje, kot pa je hči pričakovala.

Prijatelji in prijateljice so se trudili, da bi ukaz pospešili, Praskovija pa se je spomnila obeh pregnancev, ki sta ji dala svoje prihranke, jo spremljala prvo vrsto od Išima in jima je obljubila, da bosta z očetom vred oproščena.

Pogosto je zdaj govorila z osebami, ki so mogle vplivati na usodo dobrih pregnancev. A vsi so se strinjali v tem, da je to nevarna igra. Plašili so jo celo, da bi moglo škoditi celo očetu. Strah pred tem je Praskovijo oviral, da ni ubogala svojega dobrega srca.

K sreči ji je car sam ponudil priliko, da pomaga nesrečnikoma.

Ko so iz dvorne pisarne že odposlali ukaz o oprostitvi Praskovijinega očeta v Sibirijo, je carica naročila ministru, naj vpraša Praskovijo, če ima še kakšno osebno željo.

Minister je sporočil carju in njena prošnja je bila uslišana. Caričino naklonjenost ni izrabila zase, temveč za moža, ki sta ji dala par kopejk.

Drugi ukaz je odhajal iz Petrograda nekaj dni kasneje. Tako sta plemenita človeka za svojo na videz majhno dobroto dobila svobodo.

Praskovija je dosegla svoj namen popolnoma. Zdaj ni imela nobene želje več. Sklenila je takoj izvršiti obljube in se je napotila v Kiev. Odločila se je, da Bogu daruje svoje življenje v zahvalo za toliko naklonjenost.

Medtem ko se je hči pripravljala na to žrtev in je bila posvečena, je sprejel oče v Sibirijo novico, ki je nikoli ni pričakoval. Oproščen! Kako to, saj je hči odpotovala že skoro pred dvema letoma in usoda je hotela, da starši v Sibiriji od nje niso dobili najdrobnejše vesti.

V tej dobi je zasedel prestol car Aleksander. Ob nastopu je oprostil in poklical iz pregnanstva veliko število kaznjencev. A išimski pregnanci niso prišli na vrsto.

Življenje Lopulovo je postajalo od dne do dne bolj bedno. Oropalo ga je vsakega upanja, celo lastnega otroka mu je vzelo, ki bi mu vendar pomagal, da bi lažje prenašal ničvredno življenje. Stara dva sta bila pripravljena, da omagata pod bičem, ki ju je tepel.

Tedaj se je oglasil sel, ki ga je pošiljal tobolski guverner. Ta ju je potegnil iz brezdna, v katerega sta vedno hitreje drsela.

Prejela sta oproščanje, potni list za Rusijo in denarja za pot.

Ta dogodek je vzbudil mnogo hrupa. Vsi Išimci, ki so ga poznali, so pritekli, in vsi pregnanci, ki so bivali v Išimu.

Tisti tovariši v njegovi nesreči, ki so se norčevali iz Praskovije, posebno pa tisti, ki so odrekli vsako pomoč, so zdaj žalostno sprejeli to novico in bi kaj radi bili deležni Lopulove sreče. A na zunanost so izrekli veselje nad tolikim uspehom.

Lopulov je sprejemal vse čestitke s hvaležnostjo. In njegova sreča bi bila popolna, če bi bila tudi oba prijatelja dobila iz Petrograda isti ukaz kot on.

Ta dva moža so pregnali v Sibirijo po neki vstaji, v katero sta se po nesreči zapletla. To se je zgodilo še v mladih letih. Zdaj sta bila nesrečnika že stara.

Lopulov se je z njima поближе spoznal šele potem, ko je hči odpotovala. Mož sta bila za mlado potnico v skrbeh, kakor da bi bila njuna sestra ali hči. V vseh tistih dolgih zimskih večerih se je pogovor vrtel samo okoli Praskovije. Videli so jo zdaj v nesreči, zdaj v ugodju, zdaj jim je duša prekipevala od upanja in veselja, zdaj so se dušili od strahu in bolečine.

Zdaj jima je Lopulov ponudil del denarne pomoči, ki so mu jo poslali, a nista hotela sprejeti.

»Ne rabiva,« sta zagotavljala. »Sicer pa nama je vaša oči obljubila, da bo rešila tudi naju.«

Nikake zavisti ni bilo v tem odgovoru in nikake nejevolje. Le silno ju je potrla novica, ki ju je nenadoma ločila od edinega prijatelja v mrzli Sibiriji.

O, kako dobro sta se spominjala Praskovijine obljube in kako ju je dvigala v težkih urah. Kako sta upala posebno zdaj, ko sta zvedela, da so šle Praskoviji petrograjske oblasti na roko. A nič in nič.

»Pozabila je na naju,« jima je bilo srce.

Nista se upala potožiti to bridkost Lopulovina, temveč sa grenkobo zapirala v srce, da ju je razjedala vedno bolj.

Na predvečer istega dneva, ko se je namenil oditi Lopulov, sta se prišla k njemu posloviti, da bi ne bila navzoča pri odhodu. Ob devetih zvečer sta se vračala v svojo kočo topo vdana v usodo. Srce so ranile vse bolečine, ki jih le more prenesti človek, ne da bi bilo treba umreti.

Ko sta odšla, sta Lopulova objokovala njuno usodo.

»Ah, gotovo ju najina hči ni mogla pozabiti,« je golčala mati med solzami. »Morebiti bo sčasoma tudi njima izprosila pomiloščenje.«

»Midva jo hova spodbujala, da bo še enkrat poskusila, samo da ju reši,« je potrdil oče.

S takimi lepimi sklepi sta legla. Saj sta se morala pripraviti, da drugo jutro zgodaj odideta.

Komaj sta zadremala, ko nekdo močno potrka na vegaste duri. Isti sel, ki je prinesel sreče polni ukaz iz Petrograda Lopulovu, je zdaj prinašal pomiloščenje prijateljema.

Lopulov je kar zdrvel, da popelje nebeškega sla do njihove koč.

Prijatelja sta dospela domov, sedla na klop ob peči in molčala v temi, pogreznjena v najgroznejši obup.

Kaj naj bi si povedala? Sleherno upanje je splavalo po vodi in domrtno pregnanstvo je leglo s podvojeno težo na ostarele rame.

Tako sta ječala pod težo sedanjosti in pod težo nesreče, ki jo je obetala temna prihodnost, ko je nenadoma skozi okence borne koč padlo nekaj svetlobe na ilovnata tla. Posluhneta. Več ljudi hodi okoli bajte. Kaj bo to? Potrkajo.

Nato znani glas prijatelja Lopulova:

»Prijatelj! Odprita vendar! Pomiloščenje! Pomiloščenje tudi za vaju, vendar! Odprita, za božjo voljo!«

Noben jezik in nobeno pero ne more naslikati tega prizora.

Najprej pretrgane besede, presekanj stavki.

»Pomiloščenje? Car? Bog ga blagoslovi, otca! Hvala tebi, Bože! Hvala ti! Skrbel si za Praskovijo. Za to dobro Praskovijo. Ni naju pozabila, ni pozabila!«

Ni bilo koč v Išimu, ki bi tisto noč krila pod seboj srečnejše ljudi. Kako kratka je bila pot iz najbolj mračnega obupa do najmanj pričakovane sreče.

Odpri so zavoj in glej, potne liste, denar in še pismo hčerino do ljubljenege očeta.

Pisala je, da se ni upala prositi tudi za potne stroške, ko se ji je že ta milost zdela kakor čudežna. A Bog je poplačal plemeniti dar obeh prijateljev in tako jima more podariti dve sto rubljev za pot.

Medtem je Praskovija v Kijevu na vso moč težko pričakovala novice, da se oče vrača v ljubljeno Rusijo. Računala je tedne in mesece in zdelo se ji je, da bi ji bili starši že lahko kaj o sebi sporočili.

V Kijevu je bila zdaj že preoblečena. A nikakor ni menila ostati v mestu cerkva in samostanov. Gnalo jo je v Nižnij Novgorod, da tam počaka zadnje ure, kakor je obljubila tamošnji prednici. Pisala ji je o tej nameri in ko je zadostila vsem dolžnostim v kijevskem samostanu, se je podala na pot, da stopi pod njeno varstvo.

Dobra mati prednica jo je nestrpno pričakovala. Nič ni pisala Praskoviji, da je dospel v Nižnij Novgorod oče z materjo vred.

Praskovijo so pričakovale na samostanskem pragu vse sestre z materjo prednico na čelu. Ko je prihitela mlada redovnica, kijevska romarica, z voza, je poljubila noge »častite sestre prednice,« nato pa je bilo njeno prvo vprašanje:

»Še nič ne veste o očetu?«

»Pridi, otrok, imamo novice za te,« jo je vzdignila mati prednica. »Pridi, zveš jih pri meni!«

Ne da bi še kaj povedala, jo je vedla skozi nešteto duri po samostanskih hodnikih do svoje celice. Redovnice so sledile molče, s skrivnostnimi obrazi, nekoliko se smehljajoče, kar je Praskovija opazila.

In ko vstopi kijevska romarica v materino celico, kaj zagleda? Tam pri oknu sta stala oče in mati, stara in upognjena. Tudi njima niso povedali, kako kmalu bosta videla hčer.

V prvem navalu začudenja, da vidita hčer preoblečeno, in prekipevajoča od hvalečnosti, sta zdrknila pred ljubljeno hčerko na kolena. Tedaj se je zavedla Praskovija in se vsa prevzeta vrgla sama pred starše:

»Kaj pa vendar počnete?« je vzkliknila drgetaje v svetem strahu. »Vse je delo božje. Jaz sem bila samo orodje v njegovih rokah. Zahvalimo se vsi trije za čudež, ki ga je storil nam v dobro!«

Vse prevzete od teh besed, so se spustile na kolena številne redovnice, da se pridružijo zahvali presrečne družine.

Nato so sledili objemi in poljubi. O, kako dolgo se že niso tako združili in koliko so prestali medtem. Med njimi se je pela le ena vez: skrb in bolečina.

Ko se je mati po nekaj trenutkih zazrla v njeno redovniško obleko, so se ji udrle solze. Že ob prvem pogledu ji je postalo težko.

(Dalje.)

Majhen mož velik junak.

Tudi v Novi Zelandiji blizu Avstralije živijo junaki. Enajstletni Stanko je zastavil svoje življenje, da je rešil nekaj mlajšo sestrico. Bila sta namreč na polju. Tedaj je bik napadel Stankovo sestro, jo podrl na tla in jo hotel pomandrati in z rogmi prebosti. A Stanko ga pograbi neustrašno za roge. Seveda ga bik kakor igračko vrže v zrak. Toda Stanko plane zopet nadenj in sfrči z bikovih rogov drugič kvišku in čez bika na zemljo. Vendar pa je besno žival toliko zamotil, da je na sestro pozabila, in tako se je sestri posrečilo, da se je skozi živo mejo splazila na varno. Tudi Stanko je opazil ugoden trenutek in ji sledil. Dasi sam ves potolčen in krvav, je vendar vzel sestro v naročje in jo nesel uro daleč do doma. Ali so tudi med vami taki junaki in tako dobri bratje?

Znamenje.

Ob poti poleg gozda
kapelica stoji.
Marija, mati žalostna,
v naročju Jezusa drži.

Tako je Tončku pravila
še rajna babica,
ko sta v večerih zimskih
se k peči stiskala.

In to vedo povedati
o znamenju ljudje,
da Jezus tam usliši
trpečim rad prošnje.

Zdaj babica že davno
o nebesih je doma,
a v hišo borno k Tončku
nesreča je prišla.

Fred letom dni očeta
ugrabila je smrt
in danes spet mu pogled
s solzami je zastrt.

Na postelji bolniški
mu mamica leži,
kdor vidi jo, zavzdihne:
»Pomoči več ji ni.

Že stekle so se ure
žioljenja njenega,
in kmalu bo za možem
pred božji prestol šla.«

Potrti Tonček sliši
besede resne te
in neprestano lica
mu perejo solze.

V poslednjem upu tiho
h kapelici hiti,
poklekne pred Marijo
in vroče zaihti:

»O, reši, Mati božja,
mi mater ljubljeno,
da bo voditi mogla
s previdno me roko.

Vse žive dni bom hvalo
in čast ti pel zato,
Marija mati dobra,
usliši mi prošnjo.«

Je dolgo klical Tonček
Marijo na pomoč,
dokler odela zemlje
ni tiha, mirna noč.

Tedaj se siromaku
zasveti pred očmi,
pred njim Marija v slavi
nebeški obstoji.

Po licih ga poboža
in ljubko se smehlja,
na vse njegove prošnje
mu ta odgovor da:

»Domov se vrni, dete,
ne toči več solzi,
uslišal Sin nebeški
je tvojih prošenj klic!«

Si plaho mane Tonček
v začudenju oči
in ostane, se prekriža
in brž domov hiti.

Na postelji ubožni
že mamica sedi,
veselje nepopisno
ji sije iz oči.

Prešle so bolečine,
slabosti nič več ni,
ko da je prerोजना,
se revici zazdi.

In Tonček šepetaje
zdaj materi pove,
kako je pri kapelici
Bogu razkril srce.

Kako je jokal, klical
Marijo na pomoč,
dokler odela zemlje
ni tiha, mirna noč.

Strme poslušaj mati,
kar sinko govori,
potem vsa noč v molitvi
Boga na glas časti...

Ko novo jutro zopet
objelo je zemljo,
prijela mati srečna
je Tončka za roko.

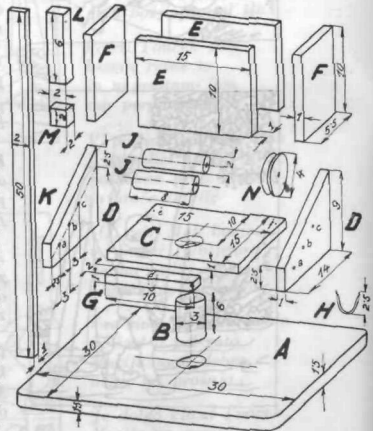
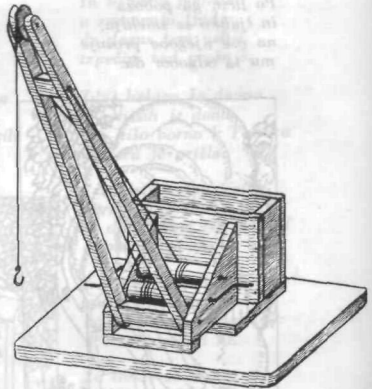
»Pojdiva, ljubo dete,
zdaj k znamenju oba,
da skupno za dobroto
zahvaliva Boga!«...

Ob poti poleg gozda
kapelica stoji,
Marija, mati žalostna,
v naročju Jezusa drži.

Žerjav.

Ob Ljubljani urejujejo obrežje. Delavci kopljejo, zabijajo, zasipajo ali pravzaprav njihovi pomočniki — stroji. Tak pomočnik je žerjav, ki dviga, prenaša in spušča bremena, ki bi jih delavci sami, po deset, dvajset skupaj nikdar ne zmogli. Slika nam kaže takšen žerjav. Kar naredimo si ga!

Slike A do P kažejo posamezne sestavne dele. Vse so iz lesa, mere so opisane v centimetrih, ne bo nam težko. Najprej podstavek A, ki dobi v sredi luknjo, kamor pritrdimo vreteno B. Na to vreteno pride ploščad C s stranicama D in s skrinjo iz desic E in F. Stranici dobita majhne luknjice a, b in c, in sicer točno po merah, kakor je to vidno na sliki. Spredaj zvežemo stranici D še s prečnico G. Zdaj vtisnemo zapognjene žebličke H brez glavnic, in sicer na kraju d prečnice G in na krajeh e in f ploščadi C. Ko so deli C, D, E, F in G sestavljeni s primernimi žeblički, natakne mo vse skupaj na vreteno B, ki dobi zdaj močan žebelj, tako da se ploščad sicer lahko vrti, ne more se pa več sneti od podstavka A. Potrebujemo nadalje valjčka J, ki ju natakne mo z močno žico. To žico zapognemo tako, kakor se to vidi na sestavni sliki, in služi v to, da valjčka zavrtimo. Na valjčka pritrdimo še dva dolga motvoza. Ročico žerjava sestavimo iz drogov K, prečnic L in M in na ožjem koncu pritrdimo škripec N. To ročico damo sedaj med stranici D, kakor to nakaže sestavna slika, in jo tam pritrdimo z močnima žabljema. Motvoz višje ležečega valjčka privežemo na krajeh prečnice M, drugi motvoz pa speljemo preko škripca N in obesimo na koncu kavelj

P, ki si ga naredimo iz žebnja. Žerjav je gotov. V skrinjo nasujemo peska, kamenja itd., da se žerjav ne prevali. Breme dvigamo, če zavrtimo spodji valjček, dvigamo ročico z bremenom vred, če zavrtimo zgornji valjček in končno prenesemo breme naokrog, če zasukamo ves žerjav po podstavku okrog vretena. Prav tako in nič drugače ne dela žerjav ob Ljubljani.

Fr. Rojec:

Stric je prinesel jabolka.

Boltarjev Slavko je napravil že več slikarskih načrtov za skončnice čebelnih panjev v stričevem čebelnjaku. Na praznik Vseh svetnikov popoldne je sedel v sobi pri mizi, pregledoval načrte in premišljeval, kaj bi še naslikal na druge skončnice. Mati je sedela pri oknu v naslanjaču in brala neko povestno knjigo. Očeta pa takrat ni bilo doma.

Kar nekdo potrka.

»Naprej!« zakličeta mati in Slavko. V sobo pa stopi stric Miha s polnim nahrbtnikom na plečih in pozdravi: »Dober dan Bog Vam daj!«

»O, Miha! Dober dan! Dober dan Bog daj! No, kaj bo dobrega?« vpraša mati.

»Prinesel sem vam jabolka, ki so letos tudi pri nas lepo in bogato obrodila,« odgovori stric. »Prosim, daj kako posodo, da jabolka pretresem vanjo.«

»O, seveda, seveda! Takoj jo prinesem.«

Mati odide v kuhinjo, stric pa sname nahrbtnik, ga postavi na stol in odveže. »Tu na vrhu so najlepša in ta so namenjena tebi, Slavko.«

Deček hvaležno pogleda strica: »Že spet! O, kako ste mi dobri, ljubi striček! Najlepša hvala!«

Stric zagrabi z obema rokama vrhnja jabolka in jih položi na mizo pred Slavka. Jabolka so srednje debela, rumeno in rdeče pisana, a med njimi je eno posebno lepo in jako debelo. Stric ga porine naprej proti Slavku in reče: »Poglej, to je pa najlepše in najdebelejše izmed vseh, ki so letos dozorela v naši vasi.«

»O, o!« se čudi Slavko. »In zame je dozorelo! To je pa imenitno!« Postavi jabolko pred se na mizo, ga vrti na vse strani in ogleduje. »Žares je krasno! In kako žive barve so! Na eni strani je svetlorumeno kakor ameriški čekin, a na drugi plati rdeče kakor zagorela vrtnica!«

Mati vstopi z veliko skledo, jo postavi na tla in se z veselim nasmehom obrne proti Slavku: »Jej, jej, Slavko, kaj pa to pomeni, da te ima stric tako rad! Zopet si prvi! To jih boš trl in hrustal! Midva z očetom imava pa rajša kuhana.«

Slavko pokaže na debelo jabolko: »In tole, mama, je sploh najlepše in najdebelejše v vsej vasi!«

»Pa res, kako je debelo in na eni strani je lepo rdeče kakor tvoja lica.«

»Ali pa tudi veš, mama, zakaj so moja lica tako rdeča?«

»No, zato, ker si zdrav.«

»Res je; toda tako zdrav in čvrst sem zdaj posebno še zato, ker sem bil letos tako dolgo na počitnicah pri stricu, sem tam ves čas užival same

dobre in tečne kmetske jedi in sem dihal vedno zdravi in čisti gorski zrak, a ponoči sem spal s Petrom v dišečem senu na skednju.»

»Da, da, Slavko,« mu pritrdi mati, »tudi to ti je utrdilo zdravje! Bodi hvaležen stricu in glej, da boš kedaj tudi ti njemu na kak način povračal njegove dobrote!»

»Saj mu jih bom, kadar bom kaj imel. Najprej pa mu poslikam skončnice čebelnih panjev. Poglejte, stric, tu sem že načrtal nekaj osnutkov na papir!« in porine papirje z načrti proti stricu.

»Sedi, Miha, pa poglej, še se ti zdi vredno, jaz pa izpraznim nahrbtnik.« Po teh besedah prime mati nahrbtnik in pretrese jabolka v skledo, ki jo postavi v kot, obesi nahrbtnik na stol in sede tudi sama k mizi.

Miha pregleduje načrte, jih hvali in se čudi pridnosti in iznajdljivosti mladega umetnika.

Slavko zopet vrti na mizi debelo jabolko in pripomni: »To bo pa škoda zrezati in pojedsti. Preveč je lepo! A če ga položim na polico, kmalu uvene in začne gniti. Kaj naj storim z njim? Že vem. Naslikam ga, poleg njega pa še kakšne pozne jesenske cvetice in vrtno sadeže, da bo slika bolj polna in zanimiva.«

Slavko prime jabolko z obema rokama, ga dvigne nad mizo in mu govori: »Oj ti preljubo krasno moje jabolko! Naslikano boš in na sliki boš večno živeło! Velika škoda, da nisi zares živo! Ako bi bilo živo, bi videlo, slišalo in če bi znalo tudi govoriti, pa bi nam zdajle lahko marsikaj povedalo o tem, kako si dolge tedne in mesece podnevi in ponoči viselo na stričevem vrtu ter se debelilo in kako so ti nazadnje vroči solnčni žarki in hladni lunini odsevi pobarvali zeleno kožico. Pa tudi še marsikako čedno zgodnico, ki se je zgodila tam pri tebi, bi nam moglo povedati!«

»Vse je resnično, kar si povedal svojemu jabolku,« reče stric, »Samo to je treba popraviti, da jabolko ni zrastle na mojem vrtu, ampak na vrtu Križnarjeve vdove. Znana pa mi je tudi zgodbica, ki bi jo jabolko lahko povedalo, ako bi bilo živo. Pri tisti zgodbi sem bil tudi jaz in jo zdaj lahko povem namesto jabolka.«

»Joj, pa jo povejte, stric, prosim, zares jo povejte!« prosi Slavko in stric začne:

»Križnarjeva hiša stoji na koncu naše vasi. Obdaja jo vrt s sadnim drevjem. Za vrtom je nekaj polja, senožeti in potem se dviga svet v košat gozd, kjer se radi zbirajo in gnezdiyo kragulji, ki letajo v vas, napadajo kuretnino, trgajo kokoši in odnašajo piščeta. V sredo vasi se ne spuščajo radi, ker se boje ljudi. Zato pa je v toliko večji nevarnosti perutnina na skrajnih vaških vrtovih, posebno na Križnarjevem, ki je najbližje gozda. Čuli smo, da je letos Križnarici krilati ropar naredil že mnogo škode med perutnino. Poletnega dneva dopoldne pa me je prišla žena prosit, naj bi šel proti večeru na njen vrt čakati s puško kragulja. Šlo ji je na jok in začela mi je tožiti: »Ako imam kure zaprte, mi slabo neso in jih tlačijo podgrom; ako pa jih spuščam na vrt, mi bo vse poklal ta požeruh. V zadnjih mesecih mi je ugonobil tri najboljše putke in odnesel štiri piščance. Eno kuro smo mu iztrgali iz krempljev še celo in smo jo potem sami snedli; dve pa je skrivaj raztrgal in požrl. Predvčerajšnjim okoli sedme ure popoldne se je zopet zakadil med kure. Bila sem takrat k sreči doma in sem mrharja odpodila brez plena. Toda včeraj mi je ravno tak čas odnesel pišče, ker sem ga prepozno zagledala. Danes najbrž zopet prileti po večerjo. Pa sem mislila in mislila in si nazadnje izmislila,

kako bi roparja izplačala. Doli pod zadnjim jabolčnim drevesom posujem po travi precej na široko drobtin in pšena, ki ga piščeta najrajša zobljejo. Tja naženem malo pred sedmo uro kokljo s piščeti, a vso drugo kurjo čredo zaprem v podstrežje. Koklja se bo dolgo pasla z mladiči na tistem mestu. Kragulj jo bo lahko zagledal že iz gozda in se zakadil proti njej, da bi zopet uropal pišče. Ti, Miha, pa bodi takrat že skrit s puško v grmu ob plotu in ustrelj roparja!»

»Jaz seveda nisem mogel preslišati te prošnje. Bil sem še celo vesel, ker sem tudi sam črtil drznega kurjega morilca. Storil sem, kakor mi je žena naročila in posrečilo se mi je, da sem z enim strelom podrl na tla kragulja, ki smo ga dali potem nagačiti in zdaj z razprostrtimi perotmi in s piščancem pod kremplji sedi na suhi veji nad vrati v hiši Križnarjeve vdove. A to lepo jabolko je zrastle in dozorelo prav na tisti jablani, pod katero je bil kragulj ubit s strelom iz moje puške. Križnarica pa je jabolko dala meni v zahvalo in spomin, toda jaz sem ga prinesel tebi, Slavko, ker sem si takoj mislil, da ga ti s svojim slikanjem najlepše proslaviš, kakor zasluži. In zdaj vidim, da se nisem motil.«

»O, o, stric, to je pa lepa povestica!« vzklikne Slavko. »Najprisrčnejša hvala vam zanjo! Tudi njo hočem upodobiti na skončnici vaših čebelnih panjev. Juhuhu! Zopet imam v mislih novo podobo, ki pa jo izgotovim kar pri vas takrat, ko pridem spet k vam na vesele in zdrave počitnice!«

C. L. N.

Že nekaj let sem posluje v Londonu (naslov: C. L. N., 15, Grosvenor Crescent, London, S. W. 1) pisarna, ki je središče Mladinske zveze narodov (Childrens' League of Nations, otdod kratica C. L. N.). Ob koncu leta 1951 je štela 30.000 članov po vsem svetu. Med člani so zastopane vse mogoče narodnosti, verstva, države, celine, otoki. Namen zveze je, širiti in utrjevati že v mladih srcih zmisel za mir med narodi. Tudi na šole zveza piše vsako leto poslanice, ki so zanimive in v mladini veselo odmevajo. Pa ne samo centrala pošilja pisma, ampak tudi podzveze v poedinih državah druga drugi.

Zanimivo je pismo, ki so ga japonski učenci Hisamatsu šole v Totori poslali litavskim učencem Marijine šole v Rigi. Pisano je na mehak svilen papir, navit na palčico in dolg tri metre. Glasi se takole: Dragi prijatelji Litvini! Latvija gleda na Baltsko morje in je bogata s poljskimi pridelki, mlada in močna. Nismo še bili v vaši deželi, pa bi jo radi enkrat obiskali. V naši domovini je zdaj jesen. Po visokem nebu hitijo oblaki in listje rdi. Gora Hisamatsu nasproti naše šole je že vsa posuta z rdečim jesenskim listjem. Kmalu pride zima. Naša pokrajina Totori je še prav posebno mrzla, ker piha veter iz Sibirije. Od decembra do februarja imamo mnogo snega. Tedaj ne moremo imeti veselih iger na prostem, razen če se smučamo, ampak se najprej naučimo, potem pa ob mrzlih zimskih večerih igramo v topli sobi karuto, neko vrsto kartanja. Dragi litavski bratje in sestre! Vaši običaji in navade so gotovo drugačni od naših, pa vendar smo si vsi bratje in sestre, zato vsi složno korakajmo po poti do svetovnega miru! Težko bomo čakali na vaš odgovor, želimo vam sreče in čvrstega zdravja. Vaši vdani člani Hisamatsu šole, Totori.

Mirko Kunčič:

Moj očka je kmet . . .

Moj očka je kmet.
Obraz ves ožgan
od solnca ima
in žuljavo dlan.

Le redkokdaj on
drži se na smeh.
Skrb težka leži
mu vedno v očeh:

Bo letina dobra?
Bo dosti otave?
Obvaruj Bog suše
nas, ognja, poplave.

Moj očka je kmet:
obraz je ožgan,
ko bron je korak,
ko deska je dlan.

Nikdar me ne boža,
nikdar ne pove,
da v prsih utripa
mu — zlato srce.

Daniilo Gorinšek:

Majeва.

Bujno cvetje, pličje petje,
dobre volje vse je polje . . .
Sonca sijaj . . .

Sape lahne — Vesna dahne,
na vse konce čara sonce
v duše raj . . .

Duša poje pesmi svoje,
bi vesele vse objela . . .
To je maj . . .

Drobiž.

Hindenburg Dorici. Predsednik Nemčije Hindenburg je neki ameriški deklici poslal svojo sliko z lastnoročnim podpisom v spomin. Zakaj?

Deklici je ime Dorica. Stara je kvečjemu sedem let. Vendar pa je rada pri starših, ki se včasih pogovarjajo, kako se ljudem po svetu godi. Tako je tudi slišala, da je na Nemškem mnogo ljudi brez dela in morajo stradati. Smilili so se ji. Rekla ni nič, pač pa je takoj nekaj sklenila in začela zbirati svoj drobižek, ki ga je prej sproti zakupila. Očka je vprašala, koliko da je vseh Nemcev in ko ji je rekel, da okoli 60 milijonov, se ji je to zdelo zelo mnogo, čeprav si ni mogla predstavljati, koliko. Vendar pa je mislila, da bo en dolar (56 dinarjev) gotovo zadostoval, da se vsi potrebni rešijo bede. Ko je torej nabrala drobiža za en dolar, ga je zamenjala za bankovec, napisala Hindenburgu lepo pismo, naj priloženi denar razdeli revežem ter pismo poslala na Nemško. Potem pa se je globoko oddahnila, ker se ji je kamen odvalil od srca, in na vso stvar gladko pozabila. Te dni pa dobi predsednikovo sliko s podpisom 85 starega državnika in lepim pismom, kjer jo prisrčno pozdravlja in se ji zahvaljuje. Lahko si mislite, kako zelo se je Dorica razveselila in s kolikšnim ponosom zdaj kaže sliko in pismo!

Levi ob železnici. Na železnici iz Mombase v Najrobi pod goro Kilimandžaro (6000 m) v vzhodni Afriki bi sprevodnik radi vozniških listkov potnike ponoči lahko pustil mirno spati, pa jih vendar sredi spanja začne klicati, ali ne bi želeli videti leve. Kajpada bi jih radi! se dramijo in hitijo k oknom, kajti leva tudi v Afriki ne vidiš vsak dan, saj je kralj živali! Štiri ali pet senc se plazi ob progi. Tod namreč sega afrisko grmičje (buš) prav do proge, zato pridejo tudi levi do nje, ker bi radi videli ljudi ali pa se z njimi še pobliže seznanili.

Pred nekaj leti so ugandsko železnico popravljali. Tedaj je delavec napadlo celo krdejo levov in napadali so vedno drznejše. Splošno jim namreč železna kača ali železnica ni všeč, ker jim moti pokoj. Prihajajo do nje in rjovejo, da bi poskusili, kdo zna bolje: levi ali lokomotiva. Zadnja leta je pa leve še nekaj drugega naganjalo, da so se bližali postajam. Vladala je huda suša, gozdni potoki in jezera so se posušili, zato je kralj gozdov prišel na postajo, da si žejo ugasi

ob vodnem tanku (velika kovinska posoda), kjer jo je zavohal. Ponoči pihajo in puhaljo okoli postajice, da groza. Čuvaj se zapre v hišo. Kadar se bliža vlak, pa vzame prazno posodo od bencina in začne po njej razbijati, da bi velike mačke preplašil. Potem brž pobere, kar mu odda železnica, pa se spet jadrno umakne v svojo kolibo. Nato mirno zaspi, levi strašijo še celo noč, če niso od žeje prehudo izmučeni. Ako bi čuvaj prinesel golido vode, bi mu uboge živali postale prave prijateljice. Pa mož pozna, da so levi muhasti in se rajši takemu prijateljstvu izogiblje.

V slabi družbi štirinožcev. Afriški raziskovalec in naravoslovec Karol Akeley (Ejkele) se je mnogo trudil, da bi v Belgijskem Kongu osnovali prirodni park. Sanje so se mu uresničile, kajti Albertov prirodni park danes obstoja in meri 2000 km²! V njem uživajo nemoteno svobodo gorile, levi, leopardi, sloni, povodni konji, divja goveda in tropi manjših živali. Ljudje smejo v ta vrst samo pod nadzorstvom in brez dvocevke.

Ustanovitelj prijatelj Martin Džonsen bi si rad ogledal življenje zveri v prosti naravi in ga filmal. Prišel je torej v park in se utaboril. Ko so tovariši spali, se je pa drzen član odprave Duit izmuznil v temno noč, da bi opazoval živalsko nočno življenje. Bilo pa je vse tiho in mirno, zato se je razočaran hotel vrniti. Teda pa je mahoma obstal, kajti od vseh strani so mu zagorele nasproti oči, vse uprte naravnost vanj. Mogel ni ne naprej ne nazaj, imel ni ne puške ne žepne svetiljke, zato je začel na vse grlo klicati na pomoč. Takoj so prihiteli njegovi tovariši in pri luči svojih svetilk opazili, da Duita obkroža devet levov! K sreči pa niso bili lačni, zato so se brez glasu umaknili v noč.

Po 60 žab na dan. Na Poljskem so šolarji vasi Breznica opazovali štokrkljo, kako je branila svoje gnezdo pred krivično napadalko, svojo znanko, in bila v boju hudo ranjena v nogo. Smilila se jim je, da je trpela za svoj dom, zato so ji nogo obvezali, ji napravili gnezdo v nekem hlevu ter ji nosili hrane. Ali pomislite, kako so strmeli, ko so ji žabe nosili in nosili, pa ji zlepa ni bilo dosti. Po 60 jih je pogoltnila na dan! Zato so se šolarji morali pri lovu na žabe vrstiti, če so hoteli svojo varovanko negovati, dokler ne okreva toliko, da bo mogla zopet sama hoditi na lov.

Šolarji v izložbi. V Parizu in Berlinu je število šolarjev tako naraslo, da niso

mogli sproti sezidati dosti šol. Kako si pomagati? Mnogo trgovin je bilo opuščenih, ker se niso izplačale, zato so mestni očetje najeli te trgovske lokale in v njih nastanili posamezne razrede. In tako po ulici grede večkrat prideš do izložbe, ki v njej ob pudlih ali trgovskih mizah na starih zabojnih sedijo dečki in deklice pri svojih nalogah; za blagajniškim pultom pa sedi učitelj. Taki prizori so zelo fletni. Tudi šolsko igrišče se dobi. Ker so te ulice malo obiskane, se v odmorih šolarji pode kar po ulicah.

Kraljičin zaklad? Neki potnik pripoveduje, da je v Afriki 500 km zahodno od abesinske prestolice Adis Abebe odkril votlino in v njej celo zalogo biserov. Meni, da je to morda zaklad kraljice iz Sabe, ki je prišla obiskat Salomona.

Argentinsko žito. Argentina upa, da bo v bodočih letih pridelala še več žita ko doslej, zato hoče zgraditi še 600 novih skladišč ali elevatorjev, kakor v davnih časih egiptovski Jožef.

Lasje stopijo pokonci. Kako lahko prijatelja pripraviš, da se mu naježijo lasje, ne da bi ga prestrašil z grozno novico? Ob ognju dobro segrej kos rjave lepenke, nato pa vročo krepko zdrgni s krtačo za obleko. Zdaj jo takoj priimi in drži prijatelju vodoravno pet do sedem centimetrov nad lasmi. Kaj se bo zgodilo? Lepenka bo kmalu nekaj las pritegnila nase, da se bodo postavili pokonci. Če boš lepenko premikal sem in tja, se bodo z njo vred pomikali tudi lasje. Vendar lepenka nekaterim lasje privlačuje močnejše nego drugim.

UGANKE • SKRIVALICE IN DRUGO

Orač.

(—zl—, Ljubljana,)

Začni spodaj pri črki S!

Dopolnilna uganika.

(Miroljub.)

Ko — lo
kri — tec
po — ra
de — vec
za — ga
sla — ca

Namesto črt vslavi primerne zloge, ki povedo znan pregovor.

Majska.

(Konjar Franc)

1. ● — — —	1. vrednost
2. — ● — —	2. žito
3. — — ● —	3. drevo
4. — — — ●	4. bela žena
5. — ● — —	5. zaokrožen strop
6. — ● — —	6. drugi oče
7. ● — — —	7. moško ime
8. — ● — —	8. končuješ molitev
9. — — ● —	9. prvi človek
10. — — — ●	10. lepilo
11. — ● — —	11. žitni izdelek
12. — ● — —	12. trop
13. — ● — —	13. pijača
14. — ● — —	14. del telesa
15. — — ● —	15. neumen dan
16. — — — ●	16. bratje na jugu
17. — — ● —	17. poslopje
18. — ● — —	18. voda
19. ● — — —	19. denar

S pikami označena mesta povedo lep rek.

Rešilci in imena rešilcev se sprejemajo
10 dni po izidu lista

Rešitve iz 8. številke.

Ura.

Vzemi iz prvega kroga prvo črko, iz drugega drugo: Pravica se v kotu joče, krivica se ji za mizo smeje.

Dopolnitev.

Mokri trojaki, tolst božič.

Številnica.

Vrtec, Angelček, duh, misijon; Večer, Učca, grozd, nahod, sveča, bačva, Elija, jata: Več ko zna, več velja.

NAŠI RAZGOVORI

Luscinius:

POMLAD.

Je starček grbasti odšel
in solnček topli že prispel,
je zimo hudo prepodil
ter si deželo osvojil.

Je solnček drevje obudil,
le hrast še se je zamudil,
a tudi tega ne pusti
in ga v življenje obudi.

Tam v loki šmarnice cveto
in Majniški čast pevajo.
Ves svet je s cvetjem že obdan.
Oh, kak je božji stvor krasan ...

O »Siroti Dorici« ne morem nič povedati, ker je ne pošlješ. Več »stvor« pa res ni pesniško!

Amicus:

—SIJTE MI, ZVEZDICE!

Sonce zahaja,
že se mračí;
mesec tam vstaja,
zvezde budi.

Nočejo vstati
zvezde zlaté,
dokler se zláti
sonce z goré.

Sonce se skríje
tja za goró,
prva zasíje
zvezda svetló.

Prva pogleda
doli z neba
zvezda večerna,
najbolj svetlá.

Kmalu prikaže
se jih za njo
gor na oboku
tisočkrat sto.

Svetíjo milo
dol na vasi,
trge in mesta
bednih ljudi.

Z zemlje nesrečne
mного oko
nanje ozre se:
pot mu kažó.

Duša pa sveta
spomni Njegá
se, ki jih vstvaril
vrh je neba.

SAJ MIDVA BRATCA SVA!

Na nebu sijejo zvezdice,
se z njimi Jezušček igra:
Prižiga jih, ugaša jih,
blesteče meče prek neba.

Na zemlji pa otrok nedolžen
zvezdic teh svetlih zaželi:
»Bom dal jih v dar najboljši vseh,
predragi svoji mamici.«

Prinesel zvezdo najkrasnejšo
je dečku Jezus malemu.
Izpolnil radostno željó
otroku je nedolžnemu.

Vesel je deček vzel zvezdico,
Mariji na oltar jo del:
»Marija, moja mamica!«
Je dečka Jezušček objel:

»Saj eno mamico imava;
otroka njena sva oba,
Marijo, Mamo, ljubiva;
pač torej midva bratca sva!«